

Бюлетин на Центъра на промишлеността на Република България в Москва

Юни 2026/брой 06

СЪДЪРЖАНИЕ

ИНФОРМАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ:

РУСКИЯТ И СВЕТОВЕН ПАЗАР НА ПШЕНИЦА В КОНТЕКСТА НА КРИЗАТА В ПЕРСИЙСКИЯ ЗАЛИВ;

МАРКЕТИНГОВИ ПРОУЧВАНИЯ:

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА РУСКИЯ ПАЗАР НА ЛЕПИЛА ПРЕЗ 2025–2026 Г;

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И УНИКАЛНИ ОБЕКТИ В РУСИЯ:

5 ДРЕВНИ АРТЕФАКТА, ОТКРИТИ В РУСИЯ;

ПРОВЕДЕНИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗЛОЖЕНИЯ И ФОРУМИ В РФ ПРЕЗ М. ЮНИ 2026 Г.

ДАТА	НАЗВАНИЕ, КРАТКО ОПИСАНИЕ
02.06. 04.06.2026	BEE-TOGETHER 2026 Международно изложение и платформа за аутсорсинг за леката промишленост.
03.06. 07.06.2026	Junwex Новый русский стиль - 2026 Международно изложение на марки бижута и часовници.
04.06. 05.06.2026	HeliRussia - 2026 Международно изложение за хеликоптерна индустрия.
05.06. 06.06.2026	MIPIF Москва. Июнь 2026 Международно изложение за инвестиции в недвижими имоти.
08.06. 10.06.2026	Электро - 2026 34-то Международно изложение „Електрооборудване. Осветление. Автоматизация на сгради и съоръжения“.
09.06. 11.06.2026	Электроника-Транспорт - 2026 19-то Международно изложение за информационни технологии и електроника за транспорт и транспортна инфраструктура.
16.06. 19.06.2026	Техтекстиль Техкомпозит - 2026 22-ра Международна изложба и форум на технически текстил, иновативни материали и оборудване за неговото производство и обработка.
16.06. 19.06.2026	RosUpack - 2026 Международно изложение на опаковъчната индустрия.

16.06. 19.06.2026	Rosplast - 2026 Международна специализирана изложба на суровини, оборудване и технологии за производство на пластмасови изделия.
16.06. 19.06.2026	Rosmould & rosplast & 3D-TECH - 2026 Международно изложение за производствени технологии от ново поколение.
16.06. 19.06.2026	Printech - 2026 Международна изложба за оборудване, технологии и материали за печатарско и рекламно производство.
23.06. 25.06.2026	LeShow / Ле Шоу - 2026 Международно изложение за кожи.
24.06. 26.06.2026	Индустрия камня - 2026 Международно изложение в областта на добива, обработката и приложението на естествен камък в Русия, ОНД и Източна Европа.
29.06. 30.06.2026	SUNTREE 2026 Международен форум за лидери в селското стопанство.

ИНФОРМАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ

РУСКИЯТ И СВЕТОВЕН ПАЗАР НА ПШЕНИЦА В КОНТЕКСТА НА КРИЗАТА В ПЕРСИЙСКИЯ ЗАЛИВ Въведение.

Към април 2026 г. световният пазар на пшеница се сблъска с най-значителния си логистичен шок през последното десетилетие. Блокадата на Ормузкия проток, през който месечно преминават до 30% от международните доставки на торове и приблизително 20% от световната търговия с втечен природен газ (LNG), превърна регионалното напрежение в системна криза на глобалната продоволствена сигурност. Физическото свиване на доставките на енергия и агрохимикали, увеличението с 50–60% на товарните тарифи и преориентирането на товарните потоци промениха основните ценови условия. За пазара на пшеница, където глобалното съотношение на запасите към потреблението вече беше паднало до 31–32,9%, това предизвика преход от фазата на цикличен профицит към сценарий на структурен дефицит.

Ключови показатели за световния пазар на пшеница и логистичните разходи (февруари–април 2026 г.)

Параметри	Значения до кризата (февруари 2026)	Изменения по време на кризиса (март–април 2026)
Съотношение на запасите към потреблението (stocks-to-use)	32,9%	Прогнозно снижение до 30–31%
Среднодневен транзитен трафик през Ормузкия проток	129 кораби/ден	6 кораби/ден (–95%)
Повишаване на товарните тарифи на зърнените маршрути	Базово ниво	+50–60%
Цена на карбамида (FOB Русия)	~\$405/т	\$762–786/т (+88%)
Делът на Русия в световния износ на пшеница	20–22%	Прогнозно укрепване до 23–24%

Глава 1. Световният пазар на пшеница преди кризата: състояние и тенденции.

1.1. Баланс на световното производство и потребление (2019–2025): профицит и рекордни реколти.

Периодът от 2019 до 2025 г. бележи промяна на световния пазар на пшеница от модел на устойчив профицит към режим на напрегнат баланс. В началото на десетилетието прогнозите на OECD-FAO предполагаха линейно увеличение на производството до 796,5 милиона тона до 2025 г., с комфортни крайни запаси от 308,6 милиона тона. Фактичската динамика противоречи на тези прогнози. Селскостопанският сезон 2024/25 завърши с производство от 797,2 милиона тона, докато потреблението достигна 806,7 милиона тона. Полученият отрицателен баланс започна да намалява натрупаните резерви, като понижи световните запаси до 260,1 милиона тона – най-ниското ниво от сезон 2016/17.

Ключов индикатор за свиване на пазара е съотношението на запасите към потреблението (stocks-to-use ratio). От 2020 до 2022 г. той се задържа в диапазона 35-38%, което осигуряваше ценова стабилност и устойчивост на метеорологични аномалии. Към сезон 2025/26 той падна до 32,9%, а според някои търговци – до 31%. Спад под 32% исторически сигнализира, че пазарът навлиза във фаза на повишена волатилност, където всеки локализиран спад на реколтата или логистично смущение се отразява незабавно в ценовия спред.

Динамиката на производството остана силно неравномерна в различните региони. За сезон 2025/26, възходящите корекции на прогнозите бяха обусловени от рекордните реколти в Русия, Канада, Казахстан и Аржентина. В Съединените щати добивите достигнаха 53,3 бушела на акър, поставяйки нов исторически връх. В същото време Европейският съюз се сблъска със системен дефицит, предимно във Франция. Експортният потенциал на ЕС спадна до 27 милиона тона, най-лошият резултат от сезон 2018/19. Русия, компенсирайки спада през сезон 2024/25 (83–85 милиона тона поради суша и повтарящи се слани), се върна до нива, близки до историческите върхове, като временно облекчи натиска върху световното предлагане, но не успя да се справи със структурния недостиг.

Петгодишният цикъл завърши с формирането на пазар, работещ на принципа „точно навреме“. Рекордните брутни реколти през отделните сезони престанаха да генерират дългосрочни излишъци, като незабавно се абсорбираха от нарастващото потребление и логистичните забавяния. Липсата на значителна предпазна мрежа под формата на прехвърлящи се запаси направи световната система за доставки уязвима към външни шокове. Именно този баланс, на ръба на равновесието, стана отправна точка за последвалата криза в Персийския залив.

Баланс на световния пазар на пшеница и ключови показатели (2019/20–2025/26)

Показател	2019/20	2021/22	2023/24	2024/25	2025/26 (оценка)
Производство, млн т	762	779	788	797,2	808–810
Потребление, млн т	758	782	795	806,7	812–815
Окончателни запаси, млн т	298	275	268	260,1	~245
Stocks-to-use ratio, %	39,3	35,2	33,7	32,9	~30,1

Източници: USDA, OECD-FAO, IGC, изчисления на авторите.

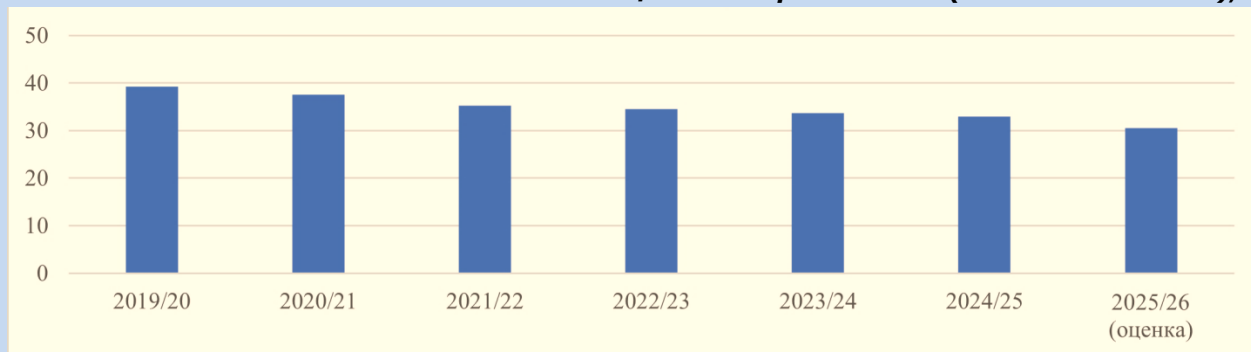
1.2. География на износа и вноса: ролята на Русия, ЕС, САЩ, Канада и ключовите купувачи.

Световната търговия с пшеница се характеризира със силно концентрирано предлагане и географски разпръснато търсене. Към началото на 2026 г. шестте най-големи износители са представлявали над 80% от международните доставки, докато Китай и Индия, най-големите производители, са минимизирали участието си във външната търговия, разчитайки на вътрешни резерви.

Наблюдава се значителна ротация в групата на доставчиците. Русия затвърди лидерската си позиция, като е превозила между 42,6 и 43,5 милиона тона през сезон 2024/25. Делът на

Русия остана стабилен на 21-22%, а прогнозите за 2025/26 г. сочеха възстановяване до 45-46,5 милиона тона. ЕС се сблъска с недостиг във Франция и намали износа до 24-26,5 милиона тона, отстъпвайки ниша в Северна Африка на руските търговци. Канада увеличи износа си до 27,5–28,6 милиона тона, Австралия намали доставките до 23,5 милиона тона поради суша, а Съединените щати поддържаха обеми от 22–24,5 милиона тона. Украинският износ беше ограничен до 15,5 милиона тона.

Съотношение на световните запаси от пшеница към потреблението (stocks-to-use ratio), %

Търсенето беше концентрирано в MENA и Югоизточна Азия. Египет е импортирал 12,4 милиона тона, като делът на руското зърно достигна 70%. Алжир и Мароко образуваха пояс на търсенето, като делът на Русия надхвърли 50%. Турция, след като намали вноса до 3 милиона тона, увеличи покупките 2,2 пъти, запазвайки ролята си на реекспортър. Иран прогнозира връщане към 3,0 милиона тона. Страните от АСЕАН годишно консумираха 28-35 милиона тона. Китай радикално промени политиката си, като намали вноса от 13,6 на 4,2 милиона тона, което се превърна в основен фактор за свиването на световния търговски баланс.

Износът на пшеница от водещи страни (милиони тона)

Експортър	2024/2025	2025/2026 (прогноза)	Дял в света
Русия	42,6–43,5	45,0–46,5	21–22%
Канада	27,5–28,6	25,5–29,0	~14%
ЕС	24,0–26,5	30,5–34,5	~13%
Австралия	21,3–23,5	22,0–26,5	~11%
САЩ	22,0–22,7	22,0–24,5	~11%

В началото на кризата, пазарът се характеризираше с доминиране на Русия в износа и критична зависимост на вносителите от Близкия изток от морските пътища.

1.3. Ценови условия и фактори на „депресирания“ пазар в началото на 2026 г.

В началото на 2026 г. световният пазар на пшеница навлезе в депресивна фаза. Въпреки дългогодишната тенденция към свиване на запасите, борсовите цени показаха продължителен спад. Основната причина беше глобалното презапасяване: едновременно рекордни реколти в Русия, Австралия, ЕС и Аржентина създадоха излишно предлагане.

В Русия натискът доведе до спад на средната продажна цена до 11 600 рубли/тон през февруари 2026 г. (-18,3% на годишна база). В Централния черноземен и Южния федерален окръг спадът достигна 20-21%. Експортните цени FOB за пшеница с протеин 12,5%, се стабилизираха в диапазона \$225-231/тон, оставайки с 25-35% под нивата от миналия сезон. На януарския търг в Йордания ценовият спред между лидерите се стесни до \$1-4/тон, което потвърждава готовността на търговците да понижат агресивно цените за сметка на обема.

В условията на гарантиран излишък, най-големите вносители възприеха стратегия за минимални запаси („лъжици към устата“). Купувачите изоставиха дългосрочното хеджиране,

закупувайки зърно единствено за текущи нужди. Три фактора поддържаха този модел. Китай, разчитайки на вътрешни резерви, намали наполовина вноса си до 4,2 милиона тона. Турция наложи ограничителни мерки, намалявайки покупките до 3 милиона тона. Египет използва конкуренцията между износителите, за да си осигури изключително ниски цени в търговете, без да изгражда стратегически резерви.

Към края на първото тримесечие на 2026 г. депресивният цикъл започна да се пропуква. Ценовият индекс на ФАО прекъсна петмесечният спад през февруари, като пшеничният компонент се повиши с 1,8%. Обратът беше обусловен от повтарящи се студове в Европа и САЩ, логистични ограничения в руските черноморски пристанища и геополитическо напрежение. Фючърсите в Чикаго преодоляха 200-дневната си плъзгаща се средна, а анализаторите отбелязаха преход на пазара от условия на свръхпродажби към очаквания за ценови импулс. Вътрешните цени в Русия реагираха със закъснение: до средата на март котировките на юг се повишиха с 0,7-1,5%, а износните цени FOB достигнаха 238-247 долара за тон.

Ценова и покупателна среда (февруари-март 2026 г.)

Показател	Значение	Динамика
Средна продажна цена в Русия (EXW)	11 600 руб./т	-18,3% г/г
FOB-цена РФ (протеин 12,5%)	\$225-231/т	Снижение на 25-35%
Спред на търга в Йордания	\$1-4/т	Минимален за 3 години
Импорт на Китай (сезон 2024/25)	4,2 млн т	-69% към 2023/24
Индекс на цените на ФАО (зърнени култури, февруари)	+1,1%	Прекъсване на снижението

Глава 2. Кризата в Персийския залив - нов шок за световния пазар.

2.1. Икономическа анатомия на кризата: блокирането на Ормузкия проток и рязкото покачване на цените на енергоносителите и стоките.

Ескалацията на противопоставянето между САЩ и Иран в края на февруари 2026 г. доведе до почти пълно спиране на търговското корабоплаване през Ормузкия проток. Този тесен воден басейн, широк 33-55 км, служи като критична артерия за световната търговия: приблизително 20 милиона барела петрол и до 20% от световния износ на втечен природен газ преминават през него месечно. Физическият мащаб на блокадата е безпрецедентен. Според UNCTAD средният дневен трафик на кораби е спаднал от 129 транзита през февруари до 6 през март, което е спад от 95%. Загубата на доставки на течни въглеводороди се оценяват на 10% от световния обем, създавайки недостиг, който не може да бъде компенсиран от стратегически резерви в краткосрочен план.

Парализата на пролива предизвика верижна реакция на пазара на стоки. Индексите на танкерните превози се увеличиха повече от два пъти за един месец. Тарифите за превоз на стоки за супертанкери VLCC по маршрута Персийски залив - Китай скочиха от 16,10 долара на 76,67 долара на тон (+376%), докато по алтернативния маршрут Западна Африка - Китай те се повишиха със 161%, потвърждавайки едновременното преразглеждане на логистичните разходи. Премиите за застраховка „военен риск“ се увеличиха от 0,25% на 1% от стойността на кораба на рейс, но критичният фактор беше широко разпространеният отказ на застрахователите да предлагат покритие, което физически ограничи наличността на тонаж за превоз на зърно. Кризата се утежни от блокирането на сухопътните маршрути: спирането на товарния трафик през Иран парализира коридора Север-Юг, чийто товарооборот нарасна с 39% до 21 милиона тона годишно между 2021 и 2025 г., отрязвайки руските и централноазиатските износители от алтернативен изход към Индийския океан.

Ключови параметри на блокадата на Ормузкия проток (февруари – март 2026 г.)

Параметри	Докризисно ниво	Пик на кризата (март 2026)	Динамика
Среднодневен транзит на кораби	129 кораби/ден	6 кораби/ден	–95%
Изтегляне на петрол от световния пазар	—	~10% глобалното производство	Системен дефицит
Котировки Brent	<\$60/барр.	\$118/барр.	Най-голямо месечно увеличение
Фрахт VLCC (Залив – Китай)	\$16,1/т	\$76,67/т	+376%
Застрахователна премия (военен риск)	0,25%	1% от стойността на плавателния съд	Увеличение 4 пъти

Източници: ЮНКТАД, МЭА, Световната банка, изчисления на авторите.

2.2. Шок на пазара на торове: покачващите се цени на карбамида и фосфатите водят до поскъпване на бъдещите реколти.

Ормузкия проток задейства втория, най-опустошителния механизъм за глобалното земеделие: ценови и логистичен шок на пазара на минерални торове. За разлика от енергоносителите, агрохимикалите нямат стратегически резерви и прилагането им е строго обвързано с периодите на отглеждане. Забавянията в доставките от две до три седмици през критични периоди (март-април за зимни култури в Северното полукълбо, април-май за ориз в Азия) принуждават фермерите да намалят нормите на приложение, което директно намалява добивите.

Проливът е отговорен за 20-30% от световния износ на торове по море и значителни обеми амоняк всеки месец. Държавите от Персийския залив и Иран формират производствен център, чийто дял от износа на карбамид достига 30%. Блокадата нанесе сериозен удар: Катар спря производството в комплекса Рас Лафан, Иран спря производството на амоняк и приблизително 48% от световния износ на сяра - ключова суровина за фосфати - беше блокиран. Според оценки на ФАО, пазарът губи 1,5–3 милиона тона агрохимикали месечно, което засяга най-малко 40 милиона хектара посеви с прогнозиран спад на добивите от 10–20%. Ценовата реакция засегна всички сегменти. През първата седмица гранулираният карбамид от Близкия изток нарасна с 20%. До април ръстът в САЩ достигна 52%, а в Бразилия – 60%. Руският прилиран карбамид FOB се повиши до \$762/т, докато гранулираният се повиши до \$786/т (+88% в сравнение с февруари). Търговските цени в Индия скочиха от \$510 до \$935–959/т. Индексът на цените на торовете на Световната банка се повиши с 12% през първото тримесечие на 2026 г., достигайки нов връх от 2022 г. насам. Сегментът на фосфатите също беше подложен на натиск: цените на DAP надхвърлиха \$800/т на фона на недостиг на сяра и китайски ограничения за износ (от средата на март до края на август).

Ключови показатели за пазара на торове (февруари–април 2026 г.)

Показател	Докризисно ниво	Пик на кризата (април 2026)	Изменение
Карбамид FOB Русия	~\$405/т	\$762/т	+88%
Карбамид CFR Индия	~\$510/т	\$935–959/т	Почти ×2
Карбамид в Бразилия	Базово ниво	Ръст 60% към януари	+60%
ДАФ (диаммонийфосфат)	—	>\$800/т	Дефицит на сяра + ограничения КНР
Индекс на цените на торовете (ВБ)	Q4 2025	Максимум с 2022 г.	+12% в Q1

Източници: ФАО, Световна банка, Rabobank, CCI, изчисления на авторите.

Географията на уязвимостта се оказва изключително неравномерна. Бангладеш, който внася 53% от торовете си от Персийския залив, се изправи пред изключителен риск от недостиг при норма на приложение от 170 кг азот на хектар. В Индия вътрешното производство на агрохимикали спадна до 40–45% от потреблението. Бразилия, която внася 90% от нуждите си, отбеляза спад в търсенето поради непосилни цени.

2.3. Трансформация на търговските потоци и преоценка на рисковете от страна на вносителите.

Парадоксът на кризата беше минималното ѝ пряко въздействие върху зърнените потоци: само около 3% от световната търговия със зърно (~2 милиона тона месечно) преминава през Ормузкия проток. Косвените ефекти чрез логистика, застраховки и психология на купувача обаче незабавно промениха структурата на търсенето. Товарните тарифи по маршрутите до Близкия изток се увеличиха с 10-20% (+ \$3-8/тон), докато експортните тарифи FOB на Франция, Русия и Аржентина се увеличиха с \$5-15/тон. Общото увеличение на разходите за внос достигна \$10-20/тон, принуждавайки вносителите радикално да преразгледат стратегиите си за покупка. Руското зърно демонстрира повишена устойчивост на логистичния шок. Дългогодишният опит в работата под санкции позволи на търговците бързо да използват алтернативни схеми за застраховки и плащане. Допълнителен фактор беше политическата асиметрия: корабите, превозващи руски товари, се сблъскаха с по-малко рискове в зоната на конфликта, което създаде относително предимство в рисковите коридори.

През първите седмици на конфликта преобладаваше изчаквателният подход. Това беше подкрепено от съвпадението с Рамадан, фундаменталния фон на рекордната реколта през 2025/26 г. и високите нива на предварителни покупки от ключови вносители. Въпреки това, до средата на април 2026 г., признаването на продължителния характер на кризата замени тактиката от „Лъжица към уста“ на предупредителни покупки. Фючърсите в Чикаго поскъпнаха с 4,5% за една седмица, най-големият скок от февруари. На търговете купувачите облекчиха исканията си.

**Очаквани увеличения на разходите и промени в покупателното поведение
(февруари – април 2026 г.)**

Индикатори	Докризисно ниво	Пик на кризата (април)	Динамика
Фрахт (Близкия Изток)	Базово ниво	+10–20% (+\$3–8/т)	Нарастващи логистични разходи
Експортни цени FOB	Базово ниво	+\$5–15/т	Директен натиск върху разходите
Стратегия за покупки	«Лъжица към устата»	Форвардно покритие	Преход към предупредителни покупки
Фючърси в Чикаго	~\$220/т	+4,5% за седмица	Най-големият седмичен скок от февруари насам
Настроения на фермерите (ЕС)	Готовност да продават	Задържане на запасите	Очакване на покачване на цените
Тръжни цени (Алжир/Турция)	Силен натиск	\$245–265 C&F	Облекчаване на ценовите изисквания

Източници: *Ехрапа, данни от фондовата борса, изчисления на авторите.*

Глава 3. Анализ на руския пазар на пшеница в условия на криза.

3.1. Изходна позиция на Русия: лидерство в износа, рекордни добиви, но крехки маржове.

Към началото на 2026 г. руският пазар на пшеница се характеризираше със структурно противоречие: доминирането в износа беше съчетано с критично свиване на финансовия модел на производство. Страната завърши сезон 2024/25 с износ от 42,6–43,5 милиона тона,

запазвайки световния си пазарен дял на 20–22%. Добивите достигнаха 3,4 т/ха, вторият най-висок исторически резултат, но обработваемата площ продължи да намалява: зимната пшеница заемаше 16,1 милиона хектара, а пролетната пшеница - 11,1 милиона хектара, приближавайки се до седемгодишно дъно.

Финансовото състояние на земеделските производители беше под двоен натиск. Изкупните цени паднаха с 18,3% на годишна база, докато производствените разходи се увеличиха с 10-20% поради нарастващите разходи за гориво, торове и логистика. В Ростовска област рентабилността е намаляла десетократно за четири години, докато средната за Русия е спаднала до 15%. Експортните цени се стабилизираха в диапазона от 225-231 долара/тон FOB, оставайки с 25-35% под нивата от миналата година.

Естествен отговор на постоянното свиване на маржовете беше структурна промяна в полза на маслодайните семена. Делът на зърното в селскостопанския износ по стойност спадна от 37% през 2024 г. до 27% през 2025 г. Земеделските производители рационално преразпределиха площите в полза на слънчоглед и соя, където рентабилността остана стабилна. Министерството на земеделието официално си постави за цел да намали дела на зърното в износа до 25% до 2030 г., като се съсредоточи върху продукти с висока добавена стойност.

Ключови показатели за руския пазар на пшеница (2024/25–2025/26)

Показатели	2024/25 (факт)	2025/26 (оценка)	Динамика
Експорт на пшеница, млн т	42,6–43,5	45,0–46,5	+7–9%
Производителност, т/га	3,4	3,3–3,4	Стабилно
Посевни площи (пшеница), млн га	27,2	26,8	–1,5%
Средна цена на реализация (вътр.), руб./т	11 600	11 800–12 200	+2–5%
Рентабилност на производството, %	~15	12–18	Свиване

3.2. Преки последици за Русия: спиране на износа за Иран и ръст на приходите от износа, на фона на скъпото зърно и торовете.

Кризата в Персийския залив създаде асиметрична картина за руския селскостопански износ: локализираните логистични ограничения по иранския маршрут, бяха компенсирани от покачването на цените и по-високите приходи в чуждестранна валута. Непосредствена последица от блокирането на пролива, беше спирането на доставките през Черно море до Иран. Рязкото увеличение на премиите за превоз на товари и застраховки, класифицирано от превозвачите като непреодолима сила, направи традиционните маршрути икономически нежизнеспособни. Мащабът на прекъсванията обаче не доведе до критичен недостиг: към началото на конфликта Иран вече беше изпълнил 86-95% от годишния си план за покупка на руска пшеница.

Каспийският маршрут се превърна в естествен логистичен буфер. Данните на руската Федерална служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Роселхознадзор), показват увеличение на доставките през пристанището Махачкала: от 1 до 22 март над 58 000 тона зърно са били изпратени за Иран, а месечните обеми на износ през Каспийско море са достигнали 300 000 тона. Инфраструктурният потенциал на коридора позволява увеличаване на доставките, заобикаляйки зоната на конфликта, намалявайки зависимостта от транзита през Черно море.

В същото време износьт получи тласък от покачването на цените. Цената FOB на пшеницата се повиши до 240 долара за тон, достигайки нов връх от август 2025 г. Отслабващата рубла засили рентабилността на износителите, деноминирана в рубли. Анализаторите на SovEcon повишиха прогнозата си за износ за сезон 2025/26 до 46,5 милиона тона (с 14% повече на годишна база). Сегментът на торовете преживя свой собствен бум: цените на азота почти се удвоиха. Правителството удължи квотите за износ на торове извън ЕАЕС до 30 ноември 2026 г. на 20 милиона тона, предпазвайки вътрешния пазар от глобалния шок, но допълнително

намалявайки предлагането на външни пазари.

**Баланс на преките въздействия на кризата върху руския износ
(февруари – април 2026 г.)**

Компонент	Динамика / Значение	Характер на влиянието
Експорт на пшеница в Иран	Спиране на доставките през Черно море; 86–95% от плана е изпълнен	Локален риск, компенсиран от резерви
Каспийски коридор	Увеличение на доставките до 300 хиляди тона/месец.	Намаляване на зависимостта от Черно море
FOB-цена на пшеницата в РФ (12,5%)	\$240/т	Ръст на приходите от износ
Прогноза за експорта 2025/26	46,5 млн т (+14% г/г)	Укрепване на пазарните позиции
Квоти за торове	20 млн т (до 30.11.2026)	Защита на вътрешния пазар, свиване на световното предлагане

Източници: Росселхознадзор, СовЕкон, Министерство на земеделието на Руската федерация, данни от индустрията

3.3. Въздействие върху вътрешния пазар: динамика на цените, промени в структурата на културите (преминаване към маслодайни култури) и натиск върху ключовия лихвен процент. Към началото на 2026 г. вътрешният пазар на зърно се намираше в продължителна депресия, която се беше формирала много преди геополитическия шок. Три взаимосвързани фактора – ценови натиск от свръхпредлагане, изпреварващ ръст на разходите и висока цена на заемния капитал – създадоха ефект на „затягащ механизъм“ за производителите.

Ценовата среда се характеризираше с постоянен спад. Според Росстат средната продажна цена през февруари е била 11 600 рубли на тон (-18,3% на годишна база). В ключови региони на Южния и Централния федерален окръг спадът достигна 20–21%. Основният двигател на спада беше презапасяването: селскостопанските предприятия са доставили 12,3% повече зърно от предходната година, докато обемите на преработка са намалели с 3-5% годишно поради стагниращото търсене на хлебни изделия. Укрепващата се рубла и плаващата тарифа допълнително блокираха транслацията на световните цени на вътрешния пазар.

Естествена реакция от страна на земеделските производители беше структурната промяна в полза на маслодайните култури. Маслодайните култури бяха засадени на 22,4 милиона хектара за реколтата през 2026 г., докато общата площ с пшеница спадна до многогодишно дъно. Финансовият натиск беше изострен от макроикономически фактори: основният лихвен процент на Централната банка беше 17%, а реформата на преференциалното кредитиране намали

нивото на субсидии от 70% на 50% от лихвения процент.

**Показатели за вътрешния пазар и кредитния натиск
(февруари – март 2026 г.)**

Показатели	Значение	Динамика / Влияние
Средна цена на реализация (EXW)	11 600 руб./т	–18,3% г/г
Нарастващи разходи за отглеждане	+10–15%	Свиване на маржовете
Рентабилност на производството	~15%	Критично ниво
Ключов лихвен процент на Централната банка на РФ	17%	Ограничение на инвестициите
Субсидиране на преференциални заеми	Снижение до 50%	Реалната ставка се е увеличила до 6–7%
Структура на културите (маслодайни култури)	22,4 млн га	Заместител на пшеничен клин

Глава 4. Перспективи и сценарии за пазара на пшеница.

4.1. Прогнози на ФАО и аналитични центрове: сценарии в зависимост от продължителността на конфликта.

Към април 2026 г. прогнозният пейзаж на световния пазар на пшеница се е оформил около единственият ключов параметър: продължителността на блокадата на Ормузкия проток. Според главния икономист на ФАО Максимо Тореро, повторното отваряне на маршрута в рамките на 60-дневен прозорец ще позволи на пазарите да абсорбират шока в рамките на три до четири месеца без структурни промени. При този сценарий световното производство на пшеница през сезон 2026/27 ще намалее умерено, с 2%, а цените ще се стабилизират до края на годината.

Анализатори от IGC, S&P Global и SovEcon, считат средносрочната изолация на пролива за 3-6 месеца за основен риск. FAO предупреждава, че в този случай последствията ще бъдат тежки и ще продължат до 2030 г. Механизмът се предава по верига: покачващи се цени на торовете → намалени норми на приложение → спадащи добиви → свиване на предлагането → стагфлация. IGC оценява спад в световното производство на зърно през сезон 2026/27 от 49 милиона тона. Производството на пшеница в Русия ще намалее от 88,2 на 83,8-84,1 милиона тона, в Канада на 36,6 милиона, а в Аржентина на 20,4 милиона тона.

Продължителната криза (повече от шест месеца) носи системни рискове, които все още не са включени в цените. Големите търговци отбелязват ефекта от натрупването на резерви: притеснените страни ще започнат да изкупуват зърно за стратегически резерви, като изкуствено свиват световното предлагане. В същото време природният газ и сярата ще бъдат изкупувани от по-маргинални енергийни сектори, оставяйки производителите на селскостопански химикали без суровини. Пазарът е в ожесточена борба между значителни преходни запаси и нарастващи заплахи за бъдещата реколта.

Матрица на сценариите за пазара на пшеница (април 2026 г.)

Параметри	Сценарий А (до 60 дена)	Сценарий Б (3–6 мес.)	Сценарий В (повече от 6 мес.)
Възстановяване на пазара	3–5 месеца	Не по-рано от края на 2027 г.	След 2028 г.
Цени на торове	+15–20% (полугодие)	+50–80% до основно ниво	Недостиг на редица позиции
Намаляване на добива на култури 26/27	2–3%	5–10%	10–20%

Благосъстояние на домакинствата	Кратковременен шок	–1,45% до основно, без възстановяване до 2030	Хуманитарна криза в уязвими региони
--	--------------------	---	-------------------------------------

Източници: *FAO, IGC, S&P Global, изчисления на авторите.*

4.2. Дългосрочни рискове: инфлация на храните и заплаха от глад в страните вносителки. Към април 2026 г. прогнозираните рискове се превърнаха в материализирани заплахи. Кризата в Персийския залив престана да бъде временен ценови шок и се превърна в системна заплаха за глобалната продоволствена сигурност. Според Глобалния доклад за хранителните кризи (GRFC) от 2026 г., острата продоволствена несигурност вече е засегнала 266 милиона души в 47 държави. Шоковете на пазарите на горива, торове и корабоплаване добавят още 45 милиона души към тази цифра, с което общият брой на нуждаещите се достига 300 милиона.

Механизмът, чрез който регионалният шок се превръща в глад, се описва чрез каскадна верига. Скокът в цените на горивата (+150% на някои пазари) удвои разходите за напояване. Логистичният колапс, който намали транзита през Ормузкия проток с 90%, принуди хуманитарната помощ да бъде пренасочена около Африка, добавяйки седмици към сроковете за доставка. Критичен фактор е недостигът на агрохимикали по време на селскостопанския прозорец. ФАО потвърждава, че прекъсванията на доставките, продължаващи повече от 40 дни, принуждават фермерите да намалят нивата на торене или площите за засаждане. Вицепрезидентът на Mercy Corps Мелаку Йирга поставя проблема директно: „Въздействието върху продоволствената сигурност вече е записано върху културите, които все още не са засадени.“

Инфлацията на хранителните продукти в страните вносителки се увеличава спираловидно. В икономиките с ниски доходи делът на храната в хранителната кошница достига 40–60%, което превръща глобалното покачване на цените в местна инфлация с почти едно към едно съотношение. Деervalвациите на националните валути и логистичните надценки изострят този ефект, създавайки „инфлационен капан“. Африканският съюз предупреждава за преход от „търговски шок“ към „криза на разходите за живот“. Недохранването на децата представлява особен риск: 35,5 милиона деца са страдали от остро недохранване през 2025 г. Комбинираният ефект създава заплаха от „изгубено поколение“ и нова вълна от икономическа миграция, дестабилизирайки уязвимите държави.

Региони с критични нива на уязвимост (2026 г.)

Регион / Страна	Фактори на уязвимост	Оценка на последствията
Африкански рог (Сомалия, Етиопия)	Зависимост от вносни горива/торове, суша	Удвояване на цената на водата, срив на сеитбата
Судан, Йемен	Фиксиран глад през 2025 г., блокиране на хуманитарните маршрути	Хуманитарна катастрофа
Пакистан, Бангладеш	35–53% торове от Персийския залив	Намаляване на добивите от зимни култури, риск от дефицит
Близкия изток (като цяло)	Внос на 55–80% от храните	Инфлационен скок, рискове за социалната стабилност

Източници: *GRFC 2026, Mercy Corps, FAO, изчисления на авторите.*

4.3. Възможности за Русия: закрепване на господството и технологичен скок в селекцията на семена.

Кризата в Персийския залив създаде уникален прозорец от възможности за руския селскостопански сектор, позволявайки му да превърне експортното си господство в дългосрочно

технологично лидерство. Този потенциал се реализира по две траектории: преразпределение на световните потоци от зърно и ускорено заместване на вноса в производството на семена.

Основата за укрепване на експортните позиции се състои от три елемента. Първият е отслабването на конкурентите. Земеделските производители в ЕС и Украйна са изправени пред удвояване на цените на газа и торовете, което критично свива тяхната рентабилност. Русия, като нетен износител на селскостопански химикали, изолира вътрешния си пазар от глобални шокове чрез квоти, поддържайки ценовата конкурентоспособност. Вторият е логистичната адаптивност. Дългогодишният опит в работата под санкции позволи на търговците бързо да използват алтернативни застрахователни схеми.

**Прогноза за производството на пшеница на ключови страни износителки
(2025/2026 факт vs 2026/2027 прогноза), млн тона**

В същото време, правителството се възползва от кризата, за да реструктурира семепроизводството. От 1 януари 2026 г. субсидиите за вносни семена бяха премахнати, а вносът им от „неприятелски“ страни е ограничен до квота от 15 000 тона. Целта на Министерството на земеделието е да увеличи дела на произведените в страната семена от 62% (2024 г.) до 80% до 2030 г. В сектора на пшеницата преходът е най-малко болезнен: секторът исторически е бил самодостатъчен в собствените си сортове.

Показатели за адаптация и технологичен суверенитет на Руската федерация

Направление	Показатели	Динамика / Значение
Логистика (Каспийско море)	Ръст на доставките в Q1 2026	+61% спрямо аналогичният период на 2025 г.
Държавна подкрепа за износа	Допълнителна тарифна квота	5 млн тона (април–юни 2026 г.)
Производство на семена (цел)	Дял на местните семена	62% (2024) → 80% (2030)
Ограничения за внос	Квота за семена от „неприятелски“ страни	15 хиляди тона

Заклучение.

Кризата в Персийския залив през 2026 г. показва, че пазарът на пшеница функционира като център за глобалните логистични и енергийни вериги за доставки. Блокадата на Ормузкия проток, която намали корабния трафик с 95%, предизвика преминаване от цикличен излишък към структурен дефицит. При съотношение запаси-употреба от 31–32,9%, пазарът загуби своята „предпазна възглавница“.

За Русия кризата разкри двойственост: доминирането в износа (~46,5 милиона тона) и активирането на Каспийския коридор (+61% от доставките през първото тримесечие на 2026 г.) съпътстваха вътрешна финансова слабост. Рентабилността падна до 15%, засетите площи намаляват в полза на маслодайните култури, а лихвеният процент от 17% и реформата на субсидираното кредитиране свиват инвестиционния потенциал. Плаващото мито блокира предаването на глобалното рали към вътрешния пазар, поддържайки депресивен фон за

производителите с FOB на \$240/т.

Дългосрочните последици се простират отвъд стоковите цикли. Рискът над 300 милиона души да бъдат въввлечени в зона на остра нестабилност вече се е материализирал. Решенията на фермерите, взети през пролетта на 2026 г. на фона на ценовия шок, са „записани“ в бъдещите реколти, гарантирайки свиване на доставките, независимо от скоростта на политическото решение. В същото време се отваря прозорец за консолидиране на технологичното лидерство: премахването на субсидиите за вносни семена и квотите създава основа за преход към износ на генетичен материал.

Стратегическа матрица за адаптиране на пазара на пшеница към новата реалност

Направление	Риск / Предизвикателство	Стратегически отговор
Логистика	Нестабилност на товарните превози, блокиране на маршрутите	Диверсификация (Каспийско море, сухопътни коридори), хеджиране
Финанси	Ставка 17%, марж ~15%, свиване на субсидиите	Целенасочено кредитиране за производство на култури, държавни гаранции и диференциация на митата
Контрагенти	Форс-мажорни неплащания (MENA)	Многовалутни споразумения, ескроу сметки, арбитражен преглед
Технологии	Зависимост от импорта на семена	Делът на местния материал трябва да е 80% до 2030 г., устойчиви на суша сортове

Кризата послужи като стрес тест, разкривайки крехкостта на глобалните вериги за доставки. За Русия тя потвърди устойчивостта на износа ѝ, но изискваше преосмисляне на вътрешната архитектура на агропромишления комплекс. Преходът от конюнктурни отговори към системно укрепване на технологиите и логистиката ще определи ролята на страната в новата, поляризирана реалност.

<https://delprof.ru/>

МАРКЕТИНГОВИ ПРОУЧВАНИЯ НА РУСКИЯ ПАЗАР

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА РУСКИЯ ПАЗАР НА ЛЕПИЛА ПРЕЗ 2025–2026 Г

Руският пазар на лепила се промени значително след събитията от 2022 г.: много чуждестранни производители се оттеглиха, прекратиха вноса или продадоха руския си бизнес; вносът се пренасочи на изток; а местните производители разшириха продуктовата си гама и производство, стремейки се да запълнят свободните ниши.

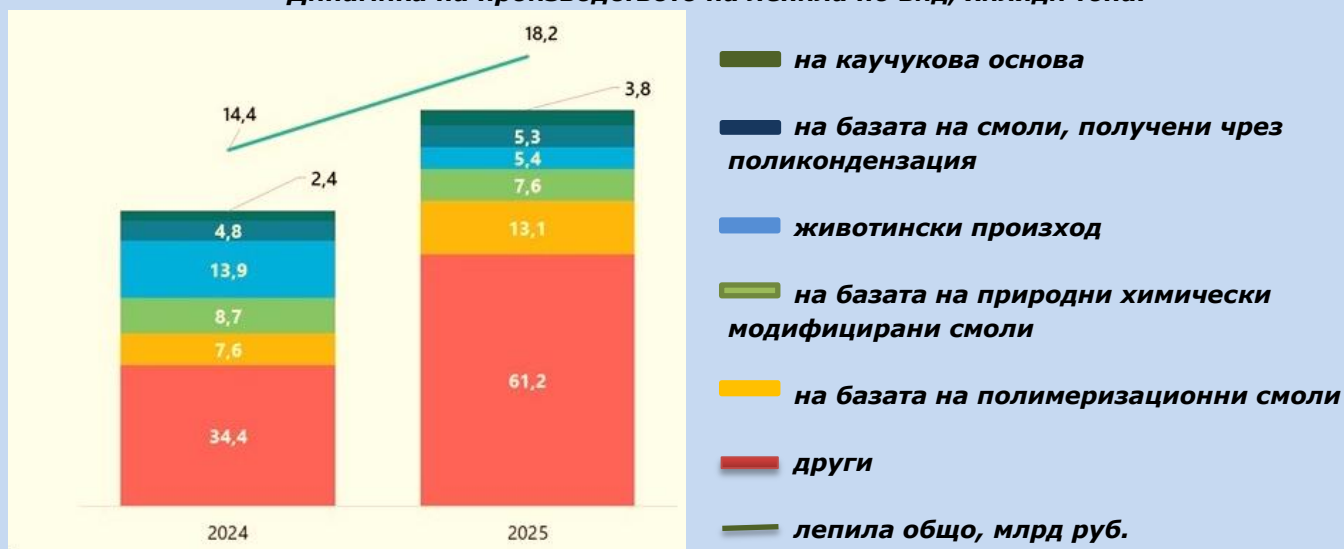
През 2025 г. руското производство излезе от кризата, предизвикана от санкциите, и демонстрира значителен растеж. Тази положителна тенденция вероятно ще продължи през текущата и следващите години. Въпреки това, продължаващата зависимост от вноса, особено на суровини, ще ограничи растежа на пазара и ще му попречи да реализира пълния си потенциал за развитие.

Динамика и структура на производството на лепила в Русия.

През 2025 г. производството на лепила в Русия се е увеличило значително, достигайки 18,2 милиарда рубли, което е увеличение с 26,5% в сравнение с данните за 2024 г. по текущи цени. След спад през 2022–2023 г., причинен от антируски санкции, този пазар се стабилизира и премина към растеж. Във физическо изражение обемът на производството възлиза на 96,4 хиляди тона, в сравнение със 71,7 хиляди тона през 2024 година (+34,4%).

Динамика на производството на лепила по вид, хиляди тона.

Динамика на производството на лепила по вид, хиляди тона.

Динамиката на произвежданите видове лепила беше многопосочна. Производството на лепила на базата на полимеризационни смоли (13,6% от общото производство на лепила в Русия през 2025 г.) се е увеличило със 73,3% в сравнение с 2024 г., докато лепилата на каучукова основа (3,9% от общото производство) са се увеличили с 55,4%, а другите лепила (63,5% от производството) са се увеличили със 78%. В същото време производството на лепила на базата на естествени химически модифицирани смоли (7,9% от производството) и лепила на животинска основа (5,6%) е намаляло съответно с 12,2% и 60,9%. (Такъв значителен спад в производството може да се дължи на счетоводни грешки – например, доставките на тези лепила биха могли по някаква причина да бъдат класифицирани като други лепила.)

Структура на производството на лепила в Русия по видове, 2024–2025 г.

Структура на производството на лепила в Русия по видове, 2024–2025 г.

Източник: Росстат

Руското производство на лепила е силно концентрирано географски: 41% от продукцията на страната миналата година е произведена в Централния федерален окръг, други 27% във Волжкия федерален окръг и 21% в Северозападния федерален окръг, региони, където са разположени водещите производители.

Най-големите руски производители на лепила.

Руският пазар включва както големи производители, често произвеждащи лепила с общо предназначение, така и средни играчи, фокусирани върху специализирани лепила.

- „Лаб Индастриз“ (Henkel Rus до 2023 г.). Компанията консолидира активите на немската компания Henkel, която напусна Русия. Тя е водещ играч в сегмента на битовите лепила. Заводът за лепила на компанията (с изключение на лепила за плочки) се намира в Ленинградска област.
- „РусТА“ (Група компании „Руски технически аерозоли“) е руска компания с над 20-годишна история. Произвежда бои, полиуретанови пяни, уплътнители и лепила под марката Kudo в завод в Московска област.
- „Форбо Еврокол Рус“ е руското подразделение на швейцарската компания Forbo. От 2007 г. компанията произвежда лепила за подови настилки и други строителни материали (грундове, сухи строителни смеси, химикали за паркет и продукти за грижа за подове) в собствен завод в Белгородска област.
- НПФ „Адгезив“. Предприятие с пълен цикъл, произвеждащо полиуретанови лепила за подови настилки, производство на сандвич панели и мебели (Владимирска област).
- „Лакра Синтез“ е основен производител на бои и лакове, полиуретанови пяни, уплътнители, лепила и течни пирони в Московска област.
- „ТИ ЕР АЙ“ (TRI) е производител на широка гама лепила, включително специализирани (за SIP и сандвич панели, хладилни агрегати, производство на метални врати и др.) в Московска област.
- „Фолман“. Дъщерно дружество на немска компания, произвеждаща лепила за дървообработване и мебели, печат и опаковки, промишлени и монтажни приложения. Производството се намира в Московска област.
- „Пуртис“ - основен производител на течни лепила на базата на полиуретан и MS-течни материали, както и на уплътнители и покрития за промишлени приложения. Заводът се намира в Московска област.
- „ХимТраст“ е силен играч на пазара на полиуретанови промишлени и строителни лепила от Татарстан.

Според анализатори, пазарът на лепила в Русия остава нискоконцентриран, като комбинираният дял на тези играчи се оценява на 25-30%, като дори най-големите играчи заемат не повече от 5-10% от съответните си сегменти. Останалата част от пазара принадлежи на нишови и регионални производители.

Външната търговия.

Според данни за 2024 г. (статистиката за 2025 г. не е напълно налична), Русия е внесла 81 500 тона лепила на стойност 247,3 милиона долара. Почти една трета от обема по стойност идва от Китай (30,8%), следван от Германия (29,9%) и Турция (15,7%). До 2022 г. балансът на силите сред водещите страни вносителки е обърнат: Германия представляваше 39,2% от вноса, Италия - още 8,6%, докато Китай и Турция представляваха съответно 16,2% и 6,8%. През 2025 г. вносът остава фокусиран върху азиатските страни, докато покупките от страни от ЕС продължават да намаляват. Експортен потенциал за лепила, произведени в Русия има в страните от Югоизточна Азия (Индонезия, Филипини, Виетнам) и Централна Азия (Узбекистан), както и в Африка (Мароко).

Ключови тенденции на руския пазар на лепила.

Въз основа на резултатите от проучването, анализаторите отбелязват следните тенденции на този пазар за 2025 г.:

- Заместване на вноса от недружелюбни страни с продукти, произведени в Русия и от азиатски доставчици. Както местните производители, така и дъщерните дружества на чуждестранни компании, останали в Русия, разширяват продуктовата си гама, за да заемат ниши, освободени от напускането на западните марки;
- Зависимост на местните производители от чуждестранни суровини – химически компоненти за производството на определени лепила и придаване на необходимите свойства (функционални добавки и модификатори). Подобно на вноса на готови продукти, вносът на суровини се измести през последните години от Германия и Южна Корея към Китай, Турция и Индия и остава зависим от колебанията на валутните курсове;
- Засилена ценова конкуренция, намаляващи средни цени (според статистиката средните цени за всички видове лепила, произведени в Русия, са спаднали с 5,9% през 2025 г. в сравнение с 2024 г.). Логистичните разходи и разходите за суровини обаче остават непроменени;
- Търсене на лепила с ниско съдържание на разтворители – по-малко токсични, специализирани (устойчиви на замръзване, бързо втвърдяващи се и др.), насочени към употреба в специфични индустрии (електроника, опаковки и етикети).

По този начин руският пазар на лепила постепенно навлиза в по-конкурентна среда. Маржовете за много играчи се свиват и всяка грешка в разработването или позиционирането на продукта веднага ще се отрази на продажбите и на бизнеса като цяло. В такава среда печеливши ще бъдат онези производители, които добре разбират целевата си аудитория и разбират къде се генерира реално търсене и как се поддържа то в конкретни сегменти. Именно това ще определи баланса на силите на пазара през следващите години.

<https://article.unipack.ru/>

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И УНИКАЛНИ ОБЕКТИ В РУСИЯ

5 ДРЕВНИ АРТЕФАКТА, ОТКРИТИ В РУСИЯ

Блатен идол, по-стар от египетските пирамиди, килим, върху който са хвърляни кости, каменна жена, чиято уста е мазана с кръв, златен елен и изящни сфинксове – тези артефакти ни разказват много за древните хора, живели някога в Русия.

Идол от Горбуновското торфище (IV-III хилядолетие пр.Хр.)

Исторически музей

Една от най-старите дървени фигури в Сибир е открита през 1930-те години в Свердловска област. Останките от древно селище са открити на брега на плитко езеро. Сред битовите предмети има пет фигури, изработени от борово дърво с височина 1-1,5 м, вкопани в дъното на язовира. Те олицетворяват духовете-пазителите на блатото, на които се правят жертвоприношения.

Стела, изобразяваща слънчево божество (първата половина на II хилядолетие пр.Хр.)

Исторически музей

Рядък артефакт е открит край Черното езеро в южната част на Република Хакасия. На стелата е изобразено слънчево божество, свързано с култа към плодородието. То е почитано от древното население на Южен Сибир: те му принасяли жертви, мазали устата му с животинска кръв или свинска мас. А ако "каменната жена" не помагала в лова, можело да я бият с камшик.

Костромски елен (VII в. пр. Хр.)

Ермитаж

Голяма златна плочка под формата на фигура на елен украсява горит – калъф за лък и стрели на скитски воин. Този артефакт, класически пример за скитския животински стил, е открит през 1897 г. при разкопки в Закубан, близо до село Костромско (днешен Краснодарски край), на 77 км от Майкоп (Република Адыгея). Костромският елен е един от символите на Ермитажа.

Пазирикски килим (V-IV в. пр. Хр.)

Ермитаж

Най-старият оцелял килим в света е открит през 1949 г. в Република Алтай по време на разкопките на петия Пазирикски курган – на мястото, където е погребан един от водачите на номадските народи. Историците спорят за произхода на артефакта. Възможно е да е раннотуркменски, протоарменски, персийски или асирийски. А по предназначението си артефактът може да е "дъска" за игра със зарове.

Гривна с протоме на сфинкс (IV в. пр. Хр.)

Ермитаж

През 1830 г. на Кримския полуостров, недалеч от Керч, случайно е открито скитско погребение в кургана Кул-Оба. Керч е бившият гръцки град Пантикапей, столица на Боспорското царство, съществувало от V в. пр.н.е. до VI в. сл.н.е. и поддържа близки отношения със скитите, които също са живели на полуострова. Бижутото очевидно е изработено от гръцки занаятчия.

<https://bg.rbth.com/>